

اجتماعیات مجموعہ سی

صفحہ : ۶

ایلول ۱۳۳۳

سنہ : ۱

کردلرده وائر مدقیقات

(آلمانجه دن)

۲

کردلرده قبیله تشکیلاتی

کرد عشیرتلی ، مستقل عائله لردن مرکب بر کتله اصلیه اولمقه برابر ، فاتح ، بکلرک حاکمیتلی تحتنده اولارق بر قبیله تشکیلاتنده مالکدرلر . فقط ، قبیله تشکیلاتی ، اجتماعی بر اساسه استناد ایتمز . یالکز حاکمیت شخصییه شکلنده تجلی ایدر . بک ، بوتون کرد ارککلری حقنده صاحب رأیدر و بوتونلری صور مخصوصه ایله تجزیه ایدم بیلیر . یالکز ، بو بکلرک خارجنده اولق اوزره برده (حوالی بکی) واردر . بوتونلر ، بوتون عشیرتلیک تاریخلری اوزرنده اک بویوک رولی اوینامشلردر . چونکه ، قبیله وعشیرت ریسلری بوتونلرک احوال وحرکاتلردن متأثر اولدینی کبی ، عشیرت و قبیله ده بوتونلرک تصوراتنه تابع اولوردی . بوکا بناء درکه ، کردلرده کی قبیله حیانتک خطوط اساسیه سی چیزه بیلیمک ایچون (قبیله) تشکیلاتنک روحنی تشکیل ایدن بو بکلرک حیاتی و بوتونلرک نه کی اسباب و عوامل تحت تأثیرنده اولارق تشکیلاتنک کورمک لازمدر .

بو فصل بزی کرد تاریخنه انتقال ایتدیرر . فقط ، شونده قید ایتیمک ایجاب ایدرکه ، تصور ایدیلدیکی کبی منتظم بر کتله داخلنده مکمل بر کرد تاریخی بایمق امکانی موجود دکلدر . چونکه بو تاریخ باشقه ملتلیک تاریخلرینه عائد برر فصلدر . بو فصللر ، اک زیاده تورکلر ، ایرانیلر و صوکره صربلر طئدر . بوقسه ، مستقل اولق اوزره بر کرد تاریخی موجود دکلدر . کرد عشیرتلی ، کاه سلجوقیلرک ، کاه موغوللرک ، کاه عباس خلیفه لرینک ، کاه ایرانیلرک و کاه عثمانیلرک اداره سی التنده بر ایالات اهاالیسی کی قالمشلردر . صوک زمانلرده ایسه ، روسلرده بو صحنه ده داخل اولمشلردر . بوکا بناء بو قدر مختلف اداره لک عشیرتلی اوزرنده کی تأثیراتی ، قبیله لک داخلی تشکیلاتندن زیاده سجه سنه ده

اجرای تأثیر اید. بیللمشدر. اگر بو تأثیرات بیلنمه یه جک اولور ایسه قبیله خصوصیتنی آکلامق ممکن اولاییلمی ؟ ..

یالکیز ، بو بکلرک حیات خصوصیه لرینی مختلف ملتلك تاریخلرندن آلمق کافی دکلدر. اصل مسئله ، کندیلری طرفندن بو تاریخک نه صورتله ضبط ونقل ایدیلدیکنده اهمیت ویرمکدر. ایشته شرفنامه ، بویله بر کتابدر. بز ، بو کتابک مندرجاتی ، تورک ، ایران ، عرب ، موغول ، روس تاریخ خصوصیلرینک مضبوطاتیله مقایسه ایدرک تعقیب ایدم جکز. فی الحقیقه ، شرفنامه قیوداتنده بویوک بروضوح وانتظام موجود دکلدر. لاکین ، تاریخ بویوک بر اهمیتله ذکر ایدیلشدر. بالخاصه ، وقایع موجوددر وصوره کرد عشیرت لرینی اداره ایدن بو بکلرک کرد خلقی اوزرنده کی تأثیراتی وبواهای طرفندن نقل ایدیلن مصالح وشرقیلرکی اهمیتی اساسلر مضبوطدر. بونلر ، هر دورلو مقایسه لری تنویره یاردیم ایدم بیلیرکه اصل ایشده بوندن عبارتدر .

یالکیز ، بو فصلک اکالی ایچون برآز ترکمن عشیرت لرینک حیات تاریخیه سندن بحث یتمک ایجاب ایدر. بالخاصه ، اوز بکلر کردلر اوزرینه بک بویوک بر نفوذ صاحبی ایدیلر وهان هان کردلرک بوتون تشکیلات داخله لرینه ده مداخله ایله مشلردی. هارده بونلردن بحث ایدرکن دییورکه :

• کرد وتورکمن تاریخ لرینی ایکی قسمه تفریق ایتمک ممکندر. لاکن تورکمنسز کردی مطالعه ایتمک ممکن دکلدر. شرفنامه ، بر تعصب ملی دولایسیله بویله بر مناسبت لزوم کوسترمه مشدر. فقط بو بر خطای فاحشدر .

۱ — جزیره و Deinévér بکلری

عباس خلیفه لرینک صوک زمانلرنده دیاربکرده ایلاک کرد بکلکی تأسس ایتش ایدی. بو بکلک ، دیاربکر جوارینه حاکم اولان مروانیلرک اوغلی احمد بن مروان طرفندن تأسس ایدلمشدر. بو حال ، ذاتاً کندیلرنده موجود اولان حقوق اداره نک بر شکل رسمیه تحویاندن باشقه برشی دکلدر. بوزمانلرده قادربانه خلیفه ایدی ؛ احمد بن مروانک تأسس ایتدیکی حکومت مروانیه ،

خلیفه ایله بر مناسبت صمیمیه تأسیس ایتیش ایدی. بوکابناء، اراضیسی توسیع ایدیور. ونفوذینی پک زیاده لشدیریوردی. خلیفه، کنديسنه ناصردوله عنوان اصلتی بخش ایله دی. بو آدم، اداره سی زمانی بر حکومت شکله افراغ ایدمه مشدر. یالکز، بو حوالیده کی دیگر قبیله لر اوزرنده بر حاکمیت صاحب اولمش وسکسان سنه قدر، بر حیات قالمشدر.

کندیسنک تأسیس ایتدیکی سلسله خاندان دورت کشیدن عبارتدر. بونلر، ۱۰۰۲ دن ۱۰۸۴ سنه قدر اجرای حکم ایدمه بیلشمشدر. بونلرک زمان اداره لری، کندي قبیله لرینک تشکیلاتی خارجه ده دو. زیرا، احمد بن مروان بر قبیله فریدر ویا قبیله نک اسکی بر فاتحیدر. هر حاله، حکومت، قبیله ایچندن چیقمیور و طبعی قبیله ده بر ساحه انکشاف بولامیور. صوکره، حکومتک شکل اداره سی ده پک غریبدر. فرضا احمد بن مروان، اطرافنده کی عباس، سلجوقی و شهر زور و سائر کرد بکلکریله بر مناسبات سیاسیه تأسیس ایدمه مشدر. یالکز سلجوقیلردن طغرول بکه بر پروتستوایله استانبوله بر سفیر کوندر یلشدر. شرفنامه، سلاله دن بحث ایدرکن فضله معلومات ویریور. یالکز، احمد بن مروانک ۳۶۰، دانه کوزل جاریه سی اولدیغی و کوزل بر شاتوده او طور دیغنی قید ایدیور. دیگر شرق مؤلفلری ده عینی وقعه نی ذکر ایتکده درلر. بوجال، بو مؤسسک ساحه فصالتی پک زیاده تصریح ایدیور. بو قدر چوق کوزل قادینه مالک اولمق، اطرافه بر دهشت صالمق ایله نمکندر. حالبوکه، بویه مهم وقایع بو قدر. بوکابناء، بر حکومت دهشتک اوافق اوافق چته مصادمه لرندن عبارت اولدیغنی قبول ایتک لازمدر. ذاتاً، سلاله نک در حال سونمه سی ده بوجهتی تقویه ایلر.

بو خاندان، عباس حکومتک حمایه عالییه سی تختنده اولارق ادامه موجودیته موفق اولمشلر. بوکابناء، احمد بن مروان، بالآخره ناصردوله احمد طرزنده استعمال اولونمشدر. بو عنوان، بر حاکمیت عنوانی طرزنده معمول بهدر.

۱۶۰۱ سنه سنده، اوغلی ناصر بن ناصردوله احمد مقامنه بکدی. بو صورتله عائله خاندان تأسس ایدیوردی. لاکن، بو مسئله ده پک چوق مهم صفحه لری آتلامشدر. اکر وزیر ابن جهر اولماسهیدی، بو عائله نک تأسیس ممکن اولمایا جقدی. زیرا، بویه خاندان تأسنه صالح هیچ بر اساس یوق ایدی. احمد بن مروان اداره قاهره سیله سلطنتی تأسیس وابقا ایدمه بیلمش ایدی. ایکی قارده ش آرمه سنده مدھش بر بکلک محاربه سی

اولنس ایدی ، وھرایکیسی دہ برر محلہ صاحب اولارق ، عاجز قالدیلر . بو صورتہ
Meiafariq, êne حوالیسی ناصرہ انتقال ایتدی . عمد حوالیسی ایسہ ، قاردهشی سعیدک
ادارہ سندہ قالدی . مرحالہ ، ھرایکی جھتک دہ اشکال ادارہسی عینی ایدی . بونلر ،
یکی برر عشرت تشکیل ایدیورلری . بعض مورخلر ، بو جھتی دھا صریح بر صورتہ
ایضاح ایدیورلر :

«اوزمانلر ، بو حوالینک حدود وسائرہسی یوق ایدی . یالکز ، حوالینک چایر
وتارلاری کی بر قیمتی حائر محللری وار ایدی . کرد بکلککری ، یالکز بو کی محللرہ
وضع ید ایتک ایچون بویوک بر قدرت اظہار ایتک مجبوریتدہ ایدیلر . وزمانلر ، اطرافلرنده کی
حکومتلرہ برر قوت مخصوصہ نی حائر دکلر ایدی . بوکا بناء ، بونلر ساحہ نی بوش
بولشلردی .»

بعض یایلار اوزرنده یکی و کوچوک بر بکلکدن باشقہ بر شی اولمایان بو حکومت
حقندہ دیہ بیلیرزک :

«عشیرتلر ، دائمی کزملک احتیاحندہ درلر . حالبوکہ بو حوالیدہ برر حکومت تأسیس
ایتک ، کوجبہ لکی ترک ایتک متوقفدر . بونک ایچندرکہ ، بعض یایلارک محافظہسی
ایچون تشکل ایدن حکومتلرہ عشیرتلر مداخلہ ایتہ مشلردر وحتی ایجابندہ ایسہ ، بو محکم
محافظہسی ایچون ، اونلرہ معاونتدہ بولونمشلردر ، بو شہرلردہ تأسس ایدن بکلککک
انجق بو صورتہ بر مدت دوامی تأمین ایدیوردی .»

سہید ، ۱۷۰۲ سنہ سندہ ، برادری ناصر ۱۰۸۰ سنہ سندہ وفات ایتدیلر . سعیدک
ادارہ حکومتی حقندہ معلومات خصوصہ موجود دکلدر . یالکز ، ناصر دن صوکرہ
اوغلی مقامہ کجدی : منصور بن ناصر بن ناصر دولہ احمد . بو آدم ، اون آلتی سنہ قدر ،
بو بکلک ریاستندہ قلمشدر . بالآخرہ موصل کرد بکلرینک بر سرداری اولان جکر مش
طرفدن اسیر ایدیبارک اتلاف ایدیلمشدر .

بو سلالہ ۹۲ سنہ قدر قلمشدر . مرحالہ ، سلالہ نک عاقبتی دوشونولدیکی تقدیردہ
بونک بر حکومت اولامادینی ، بلکہ مساعد بر فرصتہ فائل اولان بر طاقم بکلرک کیفی
حکمرندن عبارت اولدینی آکلاشیلہ بیلیر .

بو سلالہ ، دیار بکری پاتخت اتحاد ایتشدی . بعض مورخلر احمد بن مروانک

بر ترکمن بکی اولدیغنی ده ادعا ایدیورلر . لاکن ، بو مسئله تحققی ایتمه مشدر . یالکز ، بو متاقص قیدلردن آکلاشیلان بر شی واردر : کرد بکلکی ، قبیله خارجنده تأسس ایتمشدر !

۲- حسنویه بکاری

بوسالاه ، حسین نامنده بری طرفندن تأسیس ایدیلشدر . بوشخص حقنده پک چوق خرافه لر واردر . فقط ، بونلرک همان هیچ بریسی دوغرو دکلدر . یالکز کندیسینک رکن الدین دوله بن آن بویه زماننده اجرای حکومت ایتدیکی آکلاشیلیمقده در . بو آدم ، دنیورله آهواز ahvas ، خورستان ، نهاوند ، اسعدآباد کبی مواقعی محتوی حوالیده صاحب نفوذ ایدی . ظن ایدیلدیکنه نظرآ ، بوده بو حوالیده عصیان ایتمش بر پک ایدی . زیرا ، کندیسندن صوکره اوغلی بدد زماننده ، عباس خلیفه سی بو ذاته (ناصرالدوله) عنوانی بخش ایدی . بو عنوان ، بو حوالینک بغداده قارشی اولان وضعیتنی ایضاحه کافیدر . هیچ شه سز ، اوزاق و بغداد ایچون بویوک بر کلفتی داعی اولان بو اراضینک بر طاقم خصوصی شخصیتلر طرفندن اداره سی ، بغدادی نمون ایدیوردی . بلکه ده بونلرک تصنیفی ایله بغداد بو بی اداره لره بر علاقه طایه ایله مربوط بولونیوردی .

بو سالاه ، یوز اوتوز سکز سنه قدر بر موجودیت کو سترمشدر . بونلردن ، اون ایکی پرنس کلشدر . مورخلر و بالخاصه شرقنامه صاحبی ، بو حکومتک ایلک تأسسی زمانتی پک زنکین اولارق کو سترمکده و حسنویه بی ده یالکز ثروت صاحبی بر طایعجاب شخص عد ایله مکده در . حتی ، رکن الدین دوله ایله آره لرنده تکیون ایدن بر مسئله ده صلح جهتی ترجیح ایله مشدر . بو حال ، بو حکومتکده بر انتریقه اوزرینه تأسس ایتدیکی ظننی تقویه ایدر . زیرا ، آنجیق ، اوغلی بدر طرفندن حرب ایدیلشدر . بوده ، بغدادک حمایه سنی استحصال ایتدکدن صوکره بو مسئله به باشلامشدر . یالکز ، بو ساحه ده تام بر قابلیت ابراز ایدمه مشدر . بونک مجادله سی ، بالاخره اوغلی پرنس بلال طرفندن ده توسیع ایدیلشدر . بو بلال ، بغداد ایله مسابقه به چیقمش و بر محاربه ده اسیر اولمش و زنجیر بند ایدیلره ک بغدادده حبس ایدیلشدر .

بالآخره ، زنداندن قور تولش ایسه ده تکرار بر موجودیت کو سترمه مشدر . بو ه
هنوز حیاته ایکن اوغلی بکک مقامه کچمش ایدی . فقط ، بوده محاربه لری اداره
ایده مده و ۱۰۱۵ تاریخده اتلاف ایدیلدی . بو ، اوچ بک ، بر سلاله نك منتظم بر سیری
عد اولونابیلیر . فقط ، بونلردن صوکره منتظم بر سلسله تعقیب ایتمک امکان خارجنده در .
ذاتاً ، بونلرک حاکم اولدقلری حوالی کیفه تابع بر طاقم عشیرت لرایله دولو ایدی . بونلرک
هربری ، استقلاله مالک اولدقلری کی ، بر آرز مساعد فرصته نائل اولانلرده استقلاللری
احساس ایدیورلردی . بوکا بنه ، حسنویه سلاله سنی ذکر ایدرکن دنیور و شهرزور
حدودی داخنده کی عشیرت لرک حیات خصوصیه سنی نظر اعتباره آمالیدر .

۱۰۴۶ سنه سنده ، بدر بن طاهر بن بلال تکرار میدان چقیور و قریسین شهرنده
یکی بر بکک تأسیس ایدیور . شرفنامه ، ابراهیم نیال بن سلجوقک بر اراده سی اوزرینه
بو بککک تأسیس ایدیلدیکی قید ایدیور و بونکده آنجق بر سنه دوام ایتدیکی سوبلیور .
فی الحقیقه ، بو دوغرودر . زیرا سلجوقیلر بورالری ضبط ایتشلر و آره لرنده تقسیم
ایله مشلردی . بالآخره ، سلجوق خاننک ایکنجی اوغلی داووده عاذاولان بو حوالیده
اجرای حکم ایله بن ابراهیم نیال بن سلجوق ایله دیگر سلجوقیلر آره سنده بر منازعه ظهور
ایتمش و ابراهیم مغلوب اولمش در . بالطبع ، بو صیراده توابعی ده کندیسنک ، قبتنه اوغرا مشدر .
بو تفصیلات بزه مهم بر مسئله نی تنویر ایدیور . کرد بکککلری ، بر طاقم بو بکک حکومتلرک
الرنده بر آلتدن باشقه بر شی دکلدر و بونلرک آرزولرینه کوره تشکل ایدر و مقدراتلری
اونلرک مقدراتنه باغلی قالیر .

متفرق برنس کی عد ایدیلن ابوالفاظ محمد بن ناز نامنده بری واردر . بو بک ،
۱۰۱۰ تاریخده قریماسین و شهرزورده یاشیوردی . فقط ، بونک حسنویه سلاله سنه
عاند اولدینی حقنده هیچ بر قید یوقدر . شرفنامه ده بو یکی شبهه لی عد ایدیور . بونک
دور حکومتی بر سنه قدر اولشدر ! بو بکدن صوکره بر سلسله باشلیور . یالکز ،
آره ده یکرمی سنه قدر بر فاصله واردر . بونک اوغلی آبوش شاتوق - abouohe-chauk
بن محمد بن نیاز ، ۱۰۳۰ تاریخده قریماسین حوالیسند بک اولارق طانمشدر . بو آدم ،
عصام الدوله عنوانی آلدقن صوکره ، فتوحاته ده قالمش و کرمانشاهی یاغما ایله مشدر .
لاکن ، ۱۰۴۵ تاریخده قدر دوام ایدن اداره سی زماننده ایسه ، بر استقرار اداریه
موفق اولاماش وقارده شلریله دائمی بر مجادله ایچنده یاشامشدر .

بونلرک ، سلجوقلرک استیلارلیله بوتون قوتلرینی غایب ایتیشلردر . سلجوقلر ، بو حوالینی اداره لرینه آملش و کرد بکلرینک بوتون حرکتلرینی قوتتول ایتیمکه قرار یرمشلردی . بوکا بناء ، بر چوق بکلر اتلاف واسیر ایدیش ایدی . عیوش شاعوق دن صوکره برادری موهلهل Mouhelhel ک بکلکی باشلار . بو ذات ، سلجوقلرک حمایه سی قبول ایتیمکه مجبور ایدی . زیرا ، بیکر قارده شی سورقههاب - Sourkhab سلجوقلر طرفدن اسیر و زنجیر بند ایدیلرک حبس ایدیش ایدی . بو عاقبت ، بوسالنه تک طالعی ده سوندور یوردی . بونلر ، سلجوقلردن طغرل بکلک حمایه سنده اولارق بر بکلک کچیریمکه موفق اولمشلردی . طغرل بک ، برادرینک رجا و کفالتی اوزرینه سورقههابی ده سربست براقدی و بو ، دوشور دن دوشوریه سلجوقلره تابع اولق اوزره ماهکی Maheky حکومتنده امرار حیات ایتدی . فقط ، بو حیات طبعی کچم یوردی . کرک موهلهل و کرک سورقههاب ایله سلجوقلر و کندی آره لرندمه مهم مسائل حاصل اولیور دی . بونلر ، برر حدود طبعی و تشکیلات اداریه مالک اولما دقلرندن بوتون جریان حیاتی یغما کرلکه عطف ایتیشلردی .

سورقههاب ، برادرینک اوغلی سعدی ی حبس ایتیش ایدی . فقط ، سورقهبابک اوغلی ابو عسکر ، بونی تخلیه ایتدی و بو ده ، ارطغرل بکه عصیان ایتیش اولان عمو جه سی موهلهل اوزرینه یورومکه مأمور تعیین ایدیلدی . ارطغرل بک ، سعدی یه بویوک و منتظم بر اردو تدارک ایتدی و قسماً سلجوق تورکمنلرندن مرکب اولان بو اردو ، موهللهی اسیر ایتدی .

بو عائله دن دیگر بر سورقههاب دها واردر . موهلهلک چوجق اوغلی بدرک اوغلی سورقههاب ، عائله سنک موقعی اشغال ایتیش ایدی . فقط ، کندیس سلجوقلرک بر بکی کبی ایدی . و ابوالفوارص عنوائله یاد ایدیلدی کبی ، اسکی تاریخلرده ده ابن ابوالشوک نامیله شهرت شعاردر . بو ذات ، سلجوقلرک زور و قمراسبین ایالتلرنده والی صفتیله بولونمشدر . کندیس ، تمامیله سلجوقلره تابع ایدی . یالکز ، او زمان اداره سیاسیه سنده حدود بکلری بک مهم ایدی و بونلر ، باصقین ، استیلاده سربست براقیلردی . حتی ، سلجوقلرک بونلری تمامیله اورته دن قالدیر ماملرینک اک بویوک سبی ، بونلری برر حدود سرداری کبی قوللانمق فکرنندن تولد ایدیور دی .

صوك بك ، ابو منصور بن بدر در . بوندن صوكره بوسلاله نك غائب اولدینی كورولور .
لاكن ، بورایه قدر ذكر ایدیلن اون ایکی ذاتك حسنویه خاندانندن مرکب اولدینی
حقنده کی فکر دوغرو اولاماز . ظن ایدیلد بكنه نظراً ، بونلر بر طاقم متفرق بكاردن
عبارتدر . بونك ایچندرکه ، بر صفحه تاریخ تعقیب ایدمه مشدر .

هارد بونلر ایچون يك دوغرو بر حکم ویریور . دیورکه : « حسنویه خاندانی ،
بغدادده کی سلجوقیلرک برر بکلرندن باشقه بر شی دکلدر . بکلر ، اقدیلرینی دیکله مک
ایسته مه دکلری وقت یرلرنده قالامامشلددر . »

۳ — فضلویه پرنسلی

شرقنامه ، بو پرنسلردن بحث ایدرکن ، يك مهم بر کرزگاهه کیریور . زیرا ،
فضلوین خاندانك ایلک تشکلی حقنده کی روایت يك معینداردر :

« فضلویه سلاله سی ، لورستان بکلریدر . بونلرک مؤسس اولان ابوطاهر بن محمد
بن علی بن ابوالحسن فضلو ، تورک آتا بکلرندن سنغور بکک حمایه سی آلتنده اولارک
لورستانی ضبط و بوراده سلاله سی تأسیس ایتمشلددر . »

ایلك ایکی اوچ صحیفه لك بر حکایه نی تلخیص ایدن بو نتیجه نك نه قدر مهم بر شی
اولدینی کورولور . بو حال ، کرد بکلرینك بر طاقم اجنیلردن عبارت اولدینی حقنده کی
ایلك ادعای تنویر ایتکده در . فی الحقیقه شرقنامه صاحبی ، بومسئله نی بر منطق ایله حل
ایتمک ایسته یه رك دیورکه :

« لورستان ، بری کوچک ، دیکری بویوک اولق اوزره ایکی به منقسم اولوب ،
ایکی قارده ش طرفدن اداره اولونیوردی . بونلردن علی ابن ابوالحسن فضلوینك اوغلی
محمد ، فارسی آتا بکلرندن سنغور بکک خدمته کیرمش ایدی . بونك اوغلی طاهرک بر
خدمته مقابل سنغور بك کندیسنه آتا بککک ولورستان ایالتی بخش ایله مش ایدی . »

بوبکلره یالکز لورستان آتا بکلری اسمنك اضافه سی ده يك معینداردر . شرقنامه
صاحبی ، بوقیدی واضح بر صورتده ذکر ایتمه مشدر . و ظن ایدلد بكنه نظرآده بونك
اهمیتی ازاله ایتك ایچون بالاده کی مصالی سرده مجبور اولمشدر . صوكره ، فضلویه اسمی

حقنهدده بعض شهپر واردر . زیرا ، l'Histoire générale des Huns ده بواسم قاسلاوی Kaslavi شکلندهدر . ویا لکز لورستان آتا بکری اسمیله یاد اولونورلر .

بو مسئله ، کرد قبیله اداره سنک نه قدر باشقه بر شخصیت اداره یه مالک اولدیغنی اظهار ایدیور . سوکره لورلرده پک مهم و متعدد عشیرت لک موجودی ، بالخاصه فیلی بختیاری کی بویوک عشیرت لک « قاتح » رئیس اداره سنده قالمالری ایران کردلرینک احوال روحیه لرنده کی تأثیراتی پک کوزل ایضاح ایده بیلیر . شو نقطه یی ده قید ایتمه لیدرکه ، ابو طاهر لورستانک فتحنه کیدرکن ، بویوک برتورک اردوسنک باشنده اولارق کیتمشدی . او زمانلر ، اردولرله انسانلرکده هجرت ایتدکلری پک طبیعی اولدیغندن ، بو اردونک اداره سی آلتنده قالان حوالینک ناصل بر شکل آلدینی پک عیان بر صورتده کورولور .

ابو طاهر ، سونغورک اردوسیه بو حوالی یی اشغال ایتدکدن سوکره ، استقلال فکرینه دوشمش ایدی . و ۱۱۶۰ تاریخنده سنغور بکه عصیان ایدرک حدودینی محافظه ایتدی . بو صورتله ، مستقل لورستان بکلکینی تأسیس ایتش اولدی .

بو حکایه ، ایران تاریخک مهم بر فصلنی کوسترر . فقط همان همان ایران تاریخک بوتون فصللرینی اشغال ایدن تورک بکری حقنهد بعض سجبوی معلومات ویرمک ایجاب ایدیور . تورک لک اردولری واردرلرک سردارلری بر طاقم آدسز آدمردن عبارتدر . بو آدسزلر ، طاله لک اورتا نجی چوجقلیدر . وعاله خارچنده یاشامق مجبوریتده درلر . بونلر ، باشقه محیطلرده یاشایه بیلیمک عشقنی حاملدرلر . و بر استقلال فکری یه مالکدرلر . حیاتده هیچ برشیه مقید اولما دقلرندن ، باشقه لرینک کندی مقدراتلریله علاقه دار اولماسنی ایستلر . بوسجیه ، تورک اداره سنک مرکزی بر شکل آلماسنه مانع اولمشدر . و هر سردار مساعد بر محیط بولور بولماز ، استقلالنی اعلان ایله مشدر . فرضا ، سلجوقیلرک زوالی زماننده بوتون ایالتلر استقلال فکرینه قایلیمشلردی . بوتون تورک تاریخی ، بو کی مثاللرله دولودر . حتی ، ایرانک تورکله شمه مسنی انتاج ایدن سببده بو استقلال عشقیدر چونکه ایران ، دایما تورک استیلا سی آلتنده قالمشدی . فقط ، بورالرده کی تورک اردو سردارلری ، یکی بر حکومت تأسیس ایتش اولق واسکی اداره ده ایکنجی ایکن بوراده برنجی اولق داعیه سیله اهالی حقوقک محافظتی وضعیتی آلیرلردی . طبیعی مغلوب بر اهالی ، بویله بر فرصتی بویوک بر نعمت عد ایدردی . زپرا تکرار معین بر حدود داخلنده قالیوردی .

ابوطاہرک استقلالی دہ بوتائیراتہ عطف اولونابیلیر . ابوطاہر ، بواہالی بی ادارہ سی
آلنہ آلدقن صوکرہ ، بواہالینک حامیسی وضعیتی طاقمش و بونلری مغلوب
ذلندن قورقارمق ایستہ دیکی ایچون دہ ہیأت عمومیہ سنک معاوتی تأمین ایدم بیلمشدر .
ابوطاہر ، وفانندہ بش دانہ چوجق براقشدر : ہزاراسب ، بن عمادالدین پهلوان ،
نصرت الدین یلواغوش ، قزیل ! بونلرک اسملری ، بڑہ او قدر مہم برشی اخبارایتمز فقط ،
بالآخرہ یک معنیدار اسملری دہ نصادف ایدیلاہ جکدر .

ابوطاہرک اک بویوک ایغلی ہزاراسب ، پدردن صوکرہ مقامہ کجدی . شرقنامہ ،
بونک دورلربی یک زیادہ مدح ایدیور . بالخاصہ ، ادارہ سی زمانندہ ثروت محلہ نک
تزیاد ایتدیکنی قید ایدیور . بواہاسہ ، برتشکیلات ادارہ یہ محتاج برشیدر . حالوکہ ،
کردلردہ تشکیلات آناری موجود دکلد . بوحال ہزاراسب حکومتک باشقہلری طرفندن
ادارہ ایدلیدیکنی تنویر ایدیور . شرقنامہ ، مملکتک رفاه ثروتی ایضاح ایدرکن :

• سوربہ دہ (سوماق Cumac) داغندہ مسکون عرب عشیرتلرندن بنو عقیل بن
ابوطالب ہاشمی بن عبدالمناف وسارہ کی برچوق عشیرت لک بویوک لورستانہ کلدکارینی
وبونلری دیگر محتاف (طوائف) کدہ تعقیب ایتدیکنی سویلیہ بیلیرز . بو طوائفک
بعضیرینک اسملری دہ بروجہ آتیدر : اسرکن Ousregy ، ماکویہ Momagoluieh ،
بختیاری Bahtijari ، جوانکی Djewaniki ، بیدانیان Bidanian ، زامدیان Zamédian ،
علانی Alani لوتوند Loutevenvy ، بتوند Butevend ، بوازیکی Bouvaziki ، شنوند
Chinevend ، راکی Raky ، خاکی Khaky ، ہارونی Harouny ، اشکی Echequy ،
کوئی Qougi ، لیراوی Liraug ، موئی Mouyi ، تحسہفوی Tohséfévi ، کانکش
kamankéhi ، مماستی Neuasti ، اوملیکی Omul gui ، توابی Touvabi ، کداوی
Guebavy ، مدیحہ Mediha ، اکورد Okourd ، کولارو Guoularou !

بومعلوماتک نہ درجہ صحیح اولدینی حقندہ برامارہ موجود دکلد . یالکز ، بورادہ ذکر
ایدیلن عرب قبیلہ اسملری وبونلری تعقیب ایدن دیگر اسملر ، ہزاراسب حکومتک
بویوک رنفوذ صاحب اولدینی وطن ایدلیدیکی کی حال صلحدہ یاشامادیغنی کوستریور .
زیرا ، سوربہ داغلرندن لورستانہ ہجرت ممکن دکلد . عینی زمانندہ ، بو حوالیدہ نہ
ہاشمی کی نہدہ ابوطالبی کی بر عشیرت موجود دکلد . یالکز بورالردہ برطاقم کرد
عشیرتلری وارد رکہ ، بونلر دین اسلام تاثیراتیلہ عرب نسب لری آلمشلردی . فقط ،

بورالردن لورستانه کیتدکلی حقند. بر معلومات یوقدره صوکره ، لورستان اهالیسندن عد ایدیه بیان دیگر یکریمی یدی عشیرتک هجرتی فکری ایسه ، بویوک بر خطادر. بو مسئله ، شرقنامه طرفندن یا کلش بر صورتده وضع ایدیش بر نظریه حکمنده در. فی الحقیقه کرد عشیرتلی سیاردر. بونلر ایچون تبدیل موقع پک قولای برشیدر. فقط ، عینی زمانده ، هر عشیرتک محیطی داخنده برقرارگاهیده واردر. ایکی سنهده بر ویا هر سنه بوراده بر موسم کچیرر . بونک ایچوندرکه ، بوقدر مهم بریکونک در حال هجرت ایتدیکنی قبول ایتک ممکن اولماز . مسئله ، باشقه بر شکلده جریان ایتش اولمالیدر.

ظن ایدلیکنه نظراً ، هزاراسب ، موقعک استقلالنی محافظه یه عزم ایدر ایتز ، جوارده کی قبیله لر کندیسنه التحاق ایتشلردر. ویا هزاراسبک آداملری طرفندن بومسئله حل ایدیلشدر. و صوکره ، اسملری ذکر ایدیان یکریمی یدی عشیرتی ده لورستان ایله سوریه داغلری آره سنده کورمک ممکندر. بو طائفه لر ، زمان زمان بورالرده خیمه نشین اولشلردر. بو حال و هزاراسب حکومتنک بویوک بر ثروت و سامانه و رفاه صلحه مظفرتی ده بونی مؤیددر. یعنی ، بونک اداره سی سوریه داغلرینه قدر دوام ایدیوردی. بو حوالی کرد و تورکمن عشیرتلردن باشقه کیسه ایله مسکون دکلدی.

هزاراسب ، بغداد خلیفه سنک حق خلافتی تصدیق ایتش ایدی. خلیفه ، کندیسنه برات ایله حفتان کوندرمش ایدی . بو هدیله لر ، هزاراسبک استقلالنی طامیق و کندیسنی باشقه جهتلره توجیه ایتک کبی بر مقصده مستند ایدی .

هزاراسبدن صوکره ، یرینه اوغلی (توقلا) کچدی. بوده باباسی کبی آتابک عنواتی خاثر ایدی. شرقنامه ، بونک والده سنی (سغریان) تورك شلاله سندن چیقاریور بو آدم ، فارسی آیالتنک بعض مسائل ایچون سغریان آتابکی سعد ایله متعدد محاربه لر یامیشدر. بو محاربه لر ، یالکز ، بعض وادیلرک حمایه سی مقصدیه اجرا ایدیلیور ایدی .

طوقلا ، ۱۲۵۷ ده هلا کو استیلا سی زماننده اجرای حکم ایدیوردی . طبیعی ، هلا کونک مدهش اردوسی اوکنده عرض مطاوعت ایله دی . فقط ، هلا کو بغدادی ضبط ایتدکن صوکره ، بو اطاعتی اخلاص ایتک آرزوسنه دوشدی . شرقنامه ، بونک پک زیاده دیندار اولدیغنی و خلافتک زوالی اوزرینه فوق العاده متأثر اولارق هلا کون نفرت ایتدیکنی قید ایدیور .

هلا کو خان ، بونی الده ایتدیرمش و اعدام ایله مشدر. طوقلانک دیگر بر برادری ده

آلب آرغون ایدی . بو اسمده هزاراسبك مليتی حقنده يکي بر وثيقه اولاييلير . اکر بو طاقه کرداولسه يري ، هر حالده کرداسميرينه ويداهازياده عرب ، اسلام امراسي اسميرينه تصادف ايديليردي . في الحقيقه ، بالاخره بويله اولمشدر . بو حال ، اسلاميته مناسبات قويه دن نشأت ايدميليير . فقط اصل مؤسسلر يك مهم برر شخصيتدر .

طوقلادن صوکره ، لورستان هلاکو خانك اداره سنه کيرمش ایدی . هلاکو ، تحت اشغاله آلدینی حوالی بی کندی بکلرینك اداره سنه ترك ایدیوردی . فقط ، بو بکلرک تورک اولملری ایجاب ایدردی . بو باده ، يك مهم تدقیقانه بولونمش اولان بر چوق مورخلر ، هلاکو خانك بولانتی بوتون وضوحيله کوستریورلر . حالبوکه ، هلاکو طرفندن آلب آرغونك اوغلی شمس الدین لورستان آنا بیکی تعیین ایدیلدی . اکر ، بو آدم تورک اولماسه یدی بو لسانی سویله مه سه یدی ، بويله براتخابه مظهر اولامازدی . شمدي يه قدر ايضاح اولونان وداها ایديله جك اولان بر چوق اسبابه بناء ، فضلوین پرنسلیرينك تورک نسلدن اولدقلری نتیجه سی حاصل اولمقده در .

شمس الدین ، هلاکو نك بر والیسی مقامنده ایدی . بونك زمان اداره سی ایسه ، طبیعی یالکز داخلی مسائل ایله کچدی . شرفنامه ، صلحك مملکتی اعمار ایتدیکنی قید ایدیور . بوندن صوکره ، اوغلی یوسف شاه لورستان بیکی اولدی . فقط ، بوزمانلرده لورستان هلاکو خاندانك التده ایدی . شرفنامه بو جهتی ذکر ایدرکن دییورکه :

« هلاکو خانك اوغلی آبا قاخانك بر فرمانيله یوسف شاه لورستان آنا بیکی تعیین ایدیلدی . » فقط ، بو دورده اداره محلیده بویوک تبدلات اولمش واسکی تورک اصولی اولان سرای حیاتی تأسیس ایدیلش ایدی . بوکا بناء ، هرتورک پرنسی کی ، یوسف شاهده آباقان خان سراینده محافظ بولونیوردی . بونلر ، اوزمانك برر امراسی ایدیلر . لورستانك اداره سی :

« آنا بك يوسف شاهك (بوابانشی) آدامیرینه ترك ایدیلش ایدی . » (شرفنامه) یوسف شاه ، يك بویوک یرارقلر کوسترمش و آبا قاخانك توجهی قازانمش ایدی . آبا قا خان ، کندیسنه خوزستان ، کیوه کیلویه ، فیروزان ، جربادکان آیالتلرینی بخش ایله دی . بو صورتله ، لورستان امارتی يك زیاده توسیع ایتش ایدی .

اوغلی افراسیاب ، هلاکو خاندانندن آرغون خانك بر اراده سیله لورستان آنا بیکی نصب ایدیلدی . افراسیاب حدید المزاج بر آدم اولق اوزره شهرت بولمش ایدی . درحال ،

بو كې اجرآنه باشلامش ايرى . صوكره خان سراينده كوچوك برادري احمدى ، ترك ايدەرك كنديسى بالذات اداره يه كچمش بولونيوردى . بوكا بناء ، دائما لورستانده ياشامق سربستيسنه مالك ايدى . بو صرمده ، ابو طاهيرك اوغلى و كنديسنك بويوك عمو جه سى (قيزيل) سى اصفهان حاكمكنه تعيين ايتدى . بو اختيار ، بك زياده اقبال دوشكونى بر آدم ايدى . بونك تشويقيله افراسيابنك قلبنده استقلال عشقى اوياندى و ارغون خانك وفاتى متعاقب : « اصفهانده كى بوتون (بايدولر) موغول مامورىنى اولديريلدى » (شرفنامه)

درحال ، افراسياب نامنه خطبه اوقوتديريلارق استقلال اعلان ايديلدى . موغوللار ، بوكا جواز و يرمه ديلر و ايلك مداخله ده مغلوب اولدیلر . بر فرصت ، افراسيابى عراق صرمده صالحديرمش ايدى . فقط ، موغول سردارلردن طولاداي يداجى قومانداسنده كان مدھش بر اردو ، افراسيابى اسير ايتمش ولورستانى آلت اوست ايدەرك عودت ايله مشدر . بو صورته ، لورستان آنا بككرينك استقلالى تكرر زوال بولمشدر !

غازان خان ، افراسيابدن صوكره برادري نصرالدين احمدى لورستان اياالى آنا بلككنه تعيين ايتدى . بونك دورى ، سكونت ايله كچمش ، اوتوز سكر سنه دوام ايدن حياتى ، هيچ بر عصبان ايله اخلال ايديله مشدر . كنديسى ، كوچوكلكندن برى موغول خانلرينك سرايلرنده بويوديكندن ، بونلرك قوتلرى و قرارلرى حقنده دوغرو فكرلره مالك ايدى و اطاعتى اك دوغرو بر خط حركت قبول ايتمش ايدى . اوغلى ركن الدين يوسف شاهك زمانى ده بويله كچمشدر . بونك اوغلى مظفرالدين افراسياب احمدك زماننده ايسه ، تيمور كوركمان استيلاسى وار ايدى . دنياك نصف اولى بوكا طاند ايدى . تيمور ، افراسياپه بر توجه مخصوص بسليوردي . بوكا بناء ، لورستانك اداره سنى بوكا توجه ايتدى . بونك اداره سى زمانه عائد و نائق موجود دكلدر . هر حالده ، تيمور كوركمانك ياننده بر سردار كې اجراى وظيفه ايتديكنى ولورستان واليسى اولدينى زمانده ده عبوديته برخلل كتيرمه ديكنى ذكر ايتمك ممكن اولاييلر .

بوندن صوكره ، ركن الدين يوسف شاهك اوغلى بشنك لورستان آنا بلككنه كچدى . بو دور تماميله مجهولدر . شرفنامه ، آنا بك بشنك سر لوحه سى آلتنده :

۱ — آنا بك بشنك بن ركن الدين يوسف شاه

۲ — آنا بك احمد بن بشنك

۳ — آنا بك سعيد بن احمد

كې اوچ آنا بكى ذكر ايدىيور . بونلرك دورلرى بك آذر و ظن ايديله ديكنه نظر آده ،

لورستانك بو زمانلرده كى اهميتى يك آزماشدر . بونى متعاقب ، شاه حسين بن ابو سعيد بن احمد بن پشنك آتا بكي اولدى . بو ذات ، برسنه دن زياده ياشامادى . بونك برادري غياث الدين بن پشنك كچدى . فقط ، ميرزا سلطاني ابراهيم ، بويوك براردوايله بوحوالىنى استيلا ابتدى و لورستانك شكل اداره سنى ده تبديل ايله ديكي ايچون فضله ويه سلاله سى اقراض بولدى .

بو اوچنچى سلاله ، كرد عشيرتلىرىنك كيملرك مقدراتنه تابع اولدقلىنى واضحاً كوسترييور . يالكز فضلويله لك نسلى دكل ، عيني زمانده اداره سى زمانى ده بر استقلال دورى ، بر كرد مليتى دكلدر . دائما ، تورك اردولرىنك و تورك سلطانلرىنك بر پارچه سى مقامنده بولونمشلردر .

هارد ، بو نقطه ده دها ايلرى كيدييور و يك اوزون تفصيلاتدن سوكره :
 « بز ، آنجق اسلاميتدن سوكره كى كرد حياتى كورييور . بو حيات ، بر تورك اداره سندن باشقه بر شى دكلدر . فقط توركلر ، يالكز اردو وقوه سياسيه اشتغال ايتدكلرندن بونلرك تمثيلى ترك ايتمشلردر . اسلاميتدن اولكى وقواتى ده دوشونه جك اولورسه ق ، هر حالده ، اوزمانلرده ده توركلرك اداره سنه تصادف ايدم جكز . هيتتلىر ، بوجهمى اثبات ايدبييور . كرد ، دائمى توركك اداره سنده قلمشدر و بو قدر اوزون بر حيات ، بو ايكي ملتى قاريشدمشديرده ! »

هارد ، بوراده دها ايلرى بر نقطه يه كيدييور و بلا پروا :

« حق ، بو مناسبلرده مهم بر صفحه تدقيق ده حاصل اولمشدر . فرضا كرد ملتى ! ايرانى اولان بو ملت ، نه ايچون عجم دكلدرده كردير . حالبوكه ايران ده يرلى عجم ايله فاتح توركدن باشقه بر ملت يوقدر . كرد نره دن كشمشدر : بر چوق مورخلر ، بو بابده اتنوغرافىق تدقيقلرده و مطالعه لرده بولونمشلردر . فقط ، بو كون بو مطالعه لك خارجنده اولق اوزره مهم بر نقطه اهل ايديلمشدر .

عجبا كردير ، عجملوه توركلرك تصالبدن حاصل اولش بر ملت دكليدر ! بونلرك كرك سجيهرلنده ، كرك عائله حياتلرنده و كرك انتقاللرنده كى عدم استقرار بويله يرتصالبك اثرى دكليدر ؟ بو مسئله ، بر نظريه اولق اوزره تدقيق اولونمايدير . زيرا ، تاريخ ، هنوز بوملتى تعيين ايدمه مشدر . بز ظن ايدبييور زكه ، بالاده كى سؤال ، كوزل بر جواب ايله تقابل ايدم بيلير .

م . نكربا

